

Міністерство культури та інформаційної політики України
Національна бібліотека України для дітей

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА КНИЖКА В ЧИТАННІ ДІТЕЙ

Результати Всеукраїнського соціологічного дослідження
Соціологічний бюлетень. Випуск 38

УДК 027.625(477):001
С 91

Відповідальна за випуск А. І. Гордієнко.
Укладач О.О. Обіжисвіт.
Науковий редактор Л.П. Полікарпова.
Літературний редактор В.В. Зеленська.

Сучасна українська книжка у читанні дітей : результати Всеукр. соціол. дослідж. : соціол. бюл. Вип. 38 / Нац. б-ка України для дітей ; уклад. О. О. Обіжисвіт ; літ. ред. В. В. Зеленська. — Київ, 2021. — 20 с.

У даному випуску бюлетеня представлено узагальнену інформацію Всеукраїнського соціологічного дослідження з вивчення в бібліотеках для дітей стану читання користувачами-дітьми книжок сучасних українських авторів та сприяння розвитку читацької компетентності дитини.

© Національна бібліотека України для дітей

На сьогодні українське суспільство занепокоєне зменшенням у населення інтересу до читання та бібліотек, зниженням попиту на друковану українську книгу. Постає проблема падіння престижності читання.

На сьогодні спеціалізовані бібліотеки для дітей не просто реалізують право юних користувачів на вільний доступ до інформації, а й через популяризацію читання українських книг вітчизняних виробників підвищують рівень їхньої читацької компетентності, сприяють формуванню національної свідомості.

Не менш значущим для промоції читання є популяризація сучасної української дитячої книжки у світі. Цю місію в Україні крім УІК здійснює Національна секція IBBY, оцінюючи українські дитячі книжки згідно критеріїв відбору номінантів до Почесного списку IBBY та на Міжнародну премію Г.К. Андерсена.

Тож одержання розширеної соціологічної інформації про читацький інтерес користувачів учнів 5-9 класів до сучасної української книжки як вітчизняного продукту, стало основою проведення у 2020 році Національною бібліотекою України для дітей Всеукраїнського соціологічного дослідження «Сучасна українська книжка у читанні дітей».

Мета соціологічного дослідження – здійснити моніторинг читання нових вітчизняних книжок учнями 5-9 класів – користувачами бібліотек для дітей та сприяти розвитку читацької компетентності дитини.

Об’єкт дослідження – користувачі-учні 5-9 класів бібліотек для дітей.

Суб’єкт дослідження – читання книги як українського національного культурного продукту.

Під час дослідження було вивчено:

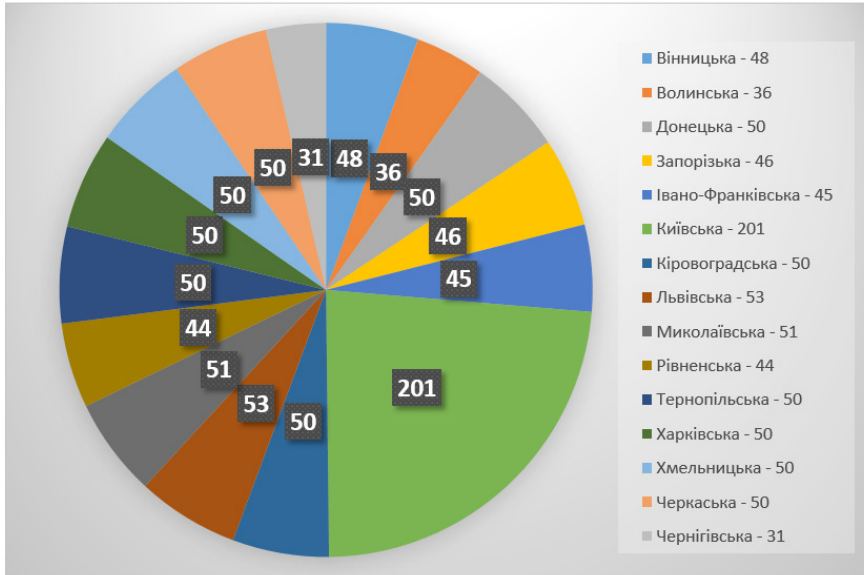
- рівень популяризації серед дітей нової української книжки;
- читацький інтерес до конкретної книги українського та зарубіжних авторів;
- рівень читацької компетентності юних користувачів: знання автора книги, рік видання книги видавництвом, художника-ілюстратора книги, перекладача книги зарубіжного автора українською мовою.

Дослідження здійснювалося методом анкетування: анкетне опитування користувачів-учнів 5-9 класів – «Анкета користувача» та бібліотекарів-експертів – «Анкета бібліотекаря-експерта»¹.

Первинну інформацію зібрано у спеціалізованих бібліотеках для дітей 15 областей: Вінницької, Волинської, Донецької, Запорізької, Івано-Франківської, Київської, Кіровоградської, Львівської, Миколаївської, Рівненської, Тернопільської, Харківської, Хмельницької, Черкаської, Чернігівської (див. діаграму № 1).

¹ Сучасна українська книга в читанні дітей [Електронний ресурс] : прогр. та методика соціол. дослідж. / Нац. б-ка України для дітей ; уклад. О. Б. Петренко. — Київ, 2020. — 12 с. — Режим доступу: <https://chl.kiev.ua/MBM/Book/View/516#page/1/mode/2up>.

Розподіл надходження кількості анкет з областей

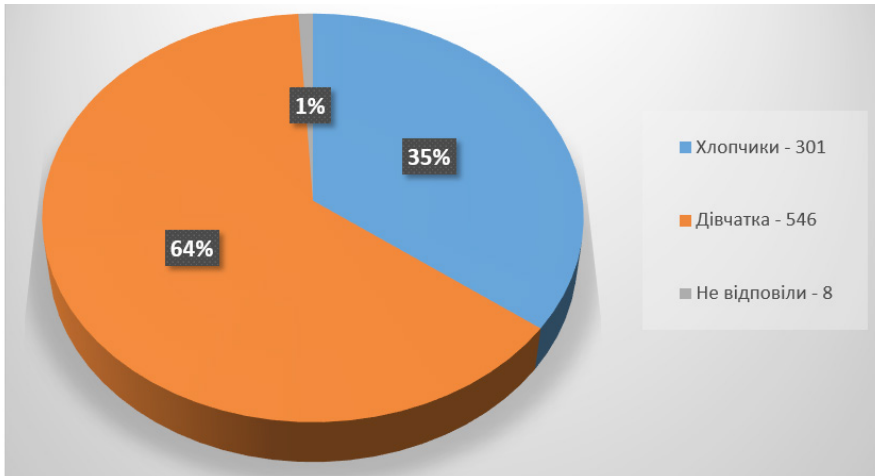

Всього було отримано 1864 анкет, з яких 1423 анкети з відповідями користувачів-дітей, та 441 анкета з відповідями бібліотекарів-експертів. Понадпланова кількість анкет надійшла від бібліотек Київської, Харківської, Черкаської, Волинської областей.

Відповідно до вимог програми та методики дослідження було опрацьовано 1160 анкет, з яких «Анкета користувача» склала 855 прим., а «Анкета бібліотекаря-експерта» – 305.

Відібрані анкети заповнили 546 дівчаток (64%) і 301 хлопчик (35%), 8 дітей (1%) не вказали свою стать (див. діаграма № 2).

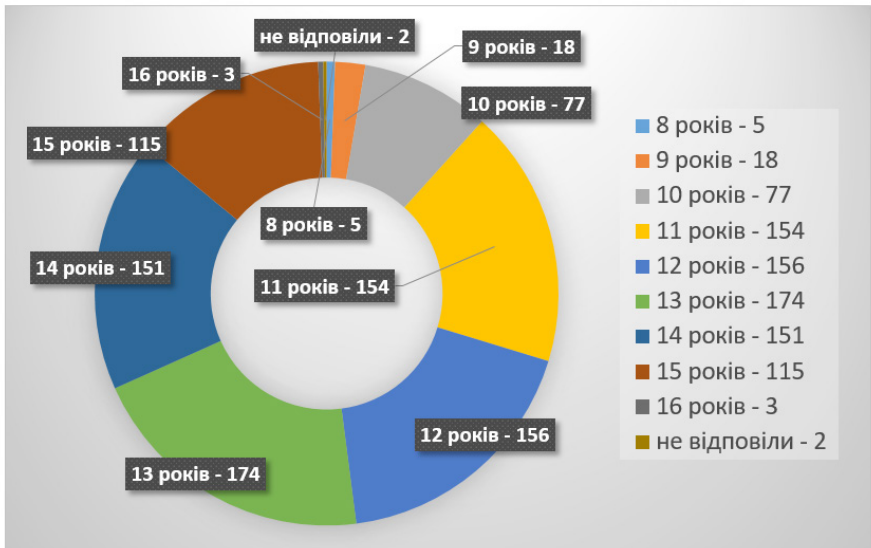
Загальний відсоток респондентів-дітей за статтю

Вік респондентів-дітей розподілився від 8 до 16 років (див. діаграму № 3).

Діаграма № 3

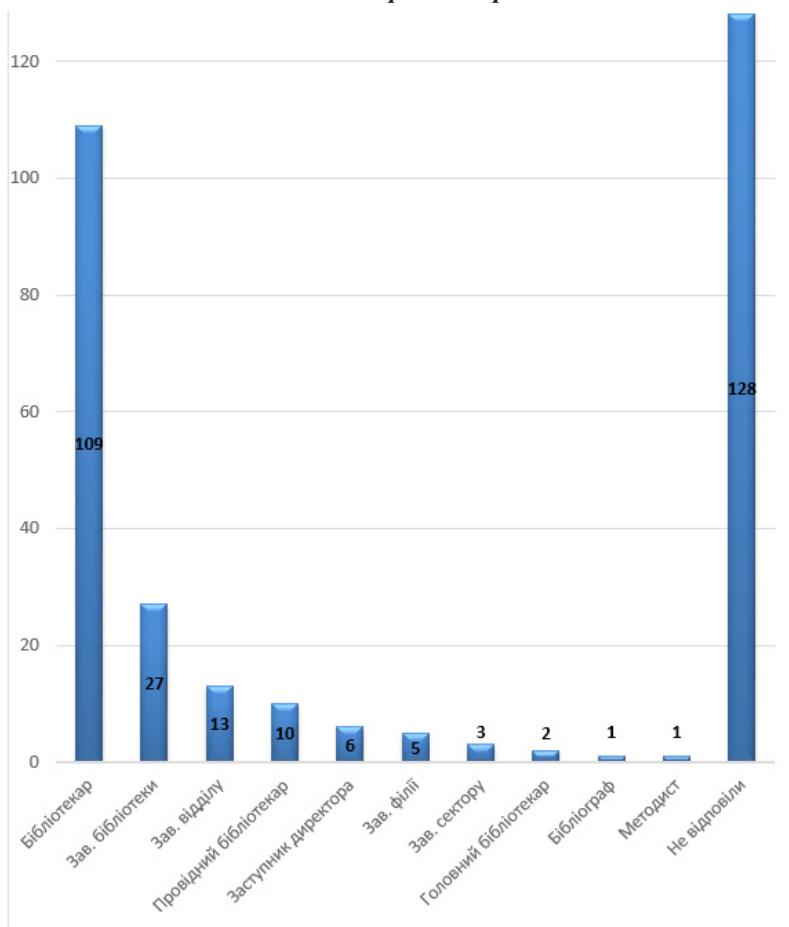
Розподіл відповідей респондентів-дітей за віковою категорією

«Анкету бібліотекаря-експерта» заповнювали респонденти фахівці-бібліотекарі, які займають відповідні посади (див. діаграму № 4), більше половини яких (54%) мають стаж роботи у бібліотеках понад 20 років (див. діаграму № 5) та працюють у різних бібліотеках для дітей адміністративно-територіального підпорядкування в уже названих областях: обласних бібліотеках для дітей, районних, міських, сільських та селищних бібліотеках (див. діаграми № 6, 7).

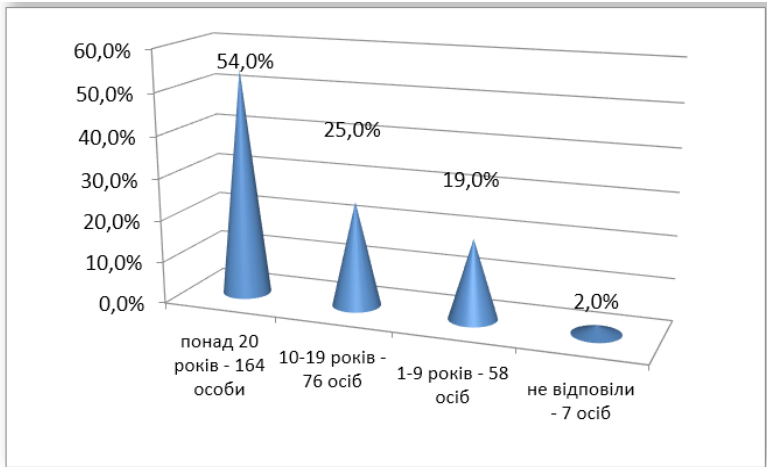
Діаграма № 4

Розподіл бібліотекарів-експертів за посадами

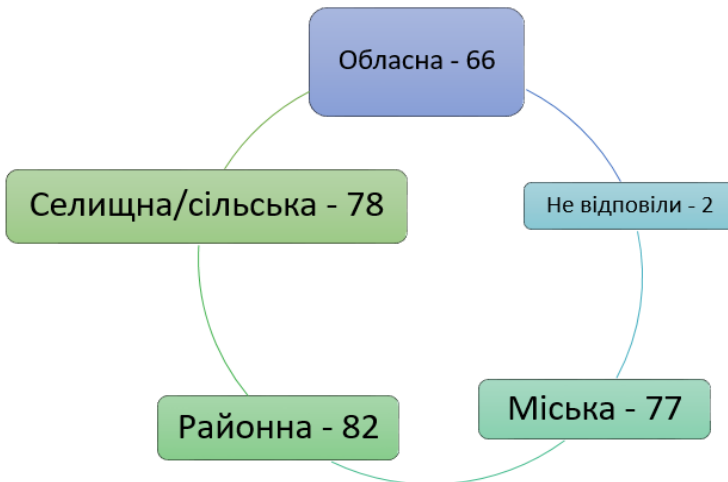
Діаграма № 5

Розподіл бібліотекарів-експертів за стажем роботи

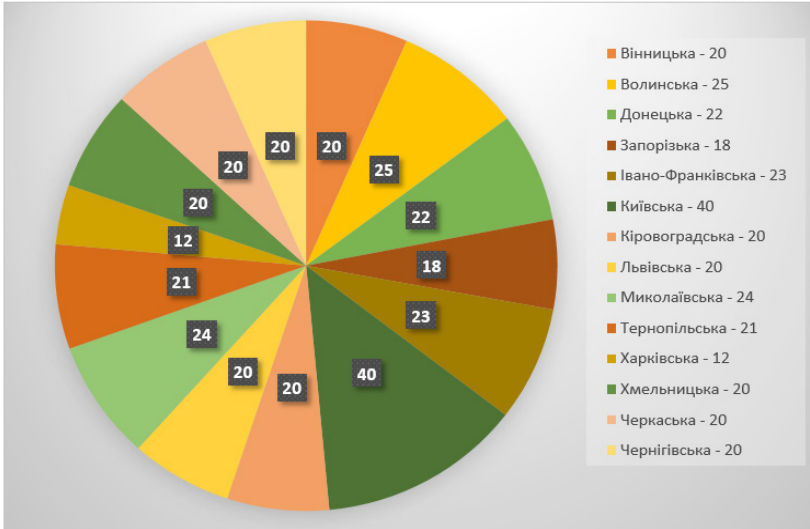

Діаграма № 6

Розподіл бібліотекарів-експертів за адміністративно-територіальним підпорядкуванням бібліотек

Розподіл респондентів-експертів за кількістю по областях

В даному дослідженні читання дітей розглядалося як «культурна норма» кожної людини, а промоція читання як популяризація якісної книги для дітей та дитячого читання – один із ключових факторів розвитку суспільства. Тому основна увага була спрямована на рівень сприйняття дітьми-лідерами читання книжкового контенту.

Саме з метою визначення рівня читацького інтересу дітей до нових видань українських книжок і було спрямоване перше запитання «Анкету користувача» **«Які нові дитячі українські книжки останніх 3-х років видання ти прочитав?»**. Відповідаючи на нього, респонденти назвали 735 назв книжок. Частіше всього респондентами називалися твори (разів):

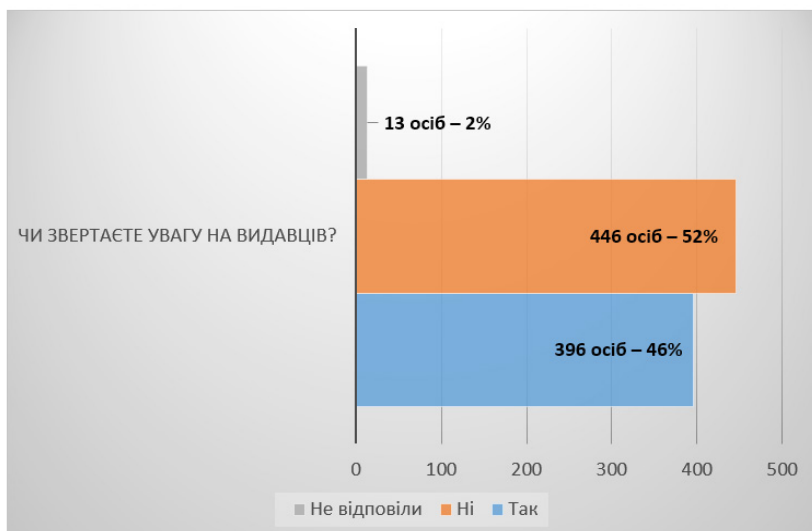
- Павленко Марина з циклом «Русалонька із 7-В» (35)
- Дерманський Сашко «Чудове чудовисько» (33)
- Кокотюха Андрій «Гімназист і Чорна рука» (32)
- Нестайко Всеволод «Дивовижні пригоди в лісовій школі» (27)
- Нестайко Всеволод «Тореадори з Васюківки» (25)
- Воронина Леся «Таємне Товариство Боягузів» (24)
- Мацко Ірина «Перехідний вік моєї мами» (22)
- Мензатюк Зірка «Таємниця козацької шаблі» (19)
- Кокотюха Андрій «Гімназист і Вогняний змії» (19)
- Дерманський Сашко «Мері» (19)

Проте названі книжки були видані далеко не в останні три роки. Це пояснюється різними причинами. Як відсутністю у фондах бібліотек для дітей нових видань, так і не звертанням уваги на рік видання прочитаної книжки.

Так, відповіді на запитання «**При читанні книжки ти звертаєш увагу на видавців книги?**» показали ставлення користувачів до книжки як книговидавничого продукту (див. діаграму № 8).

Діаграма № 8

Ставлення читачів до книжки як книговидавничого продукту

Стверджувальну відповідь «так» надали 46% респондентів. Ними ж були названі й творці видавничого продукту – книжки.

Як бачимо, діти, які постійно читають, а респонденти лідери дитячого читання мають значно вищий рівень читацької грамотності, серед яких не тільки знання письменників авторів книжок, а й видавництва, художників, перекладачів.

Серед **українських авторів**, на яких звертають увагу респонденти-користувачі лідирує Сашко Дерманський. Його твори називалися респондентами 50 разів.

Багато голосів набрали також автори:

Кокотюха Андрій (47)

Гридін Сергій (41)

Воронина Леся (35)

Рутківський Володимир (35)

Нестайко Всеволод (33)
Павленко Марина (28)
Мензатюк Зірка (19)
Малик Галина (16)
Андрусяк Іван (13)

Результати опитування говорять про обізнаність респондентів-дітей про українських художників-ілюстраторів, а також перекладачів.

Безсумнівним лідером дитячих вподобань серед **ілюстраторів книг для дітей** є Владислав Єрко, його респонденти називали 23 рази. Заслужили немало дитячих вподобань відомі українські художники:

Харченко Валерій (19)
Василенко Анатолій (15)
Штанко Катерина (15)
Осадко Ганна (14)
Лавро Кость (14)
Гапчинська Євгенія (13)
Паленко Максим (13)
Гайда Наталка (12)
Штанко Володимир (12)

Серед **перекладачів** найбільше вподобань отримали:

Морозов Віктор (30)
Іваничук Наталія (18)
Кирпа Галина (13)
Андрусяк Іван (10)
Лелів Ганна (9)
Стадник Орест (7)
Косенко Наталія (6)
Панченко Володимир (6)
Андрухович Юрій (6)
Вовченко Анна (5)

Респонденти-читачі бібліотек для дітей знайомі також із сучасними українськими видавництвами. При виборі книг віддають перевагу **видавництвам**:

Видавництво «Старого Лева» (133)
«А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА» (101)
Видавництво «Ранок» (44)
Видавничий дім «Школа» (39)
Видавництво «Теза» (33)

«Фоліо» (26)
«Грані-Т» (25)
«Знання» (18)
«Фонтан казок» (16)
«Богдан» (15)

Якщо нова книга незнайомого автора, але видана улюбленим видавництвом, то читачі обов'язково її прочитають, бо довіряють перевіреному часом видавцям.

Читання задля задоволення допомагає дітям удосконаливати свої читацькі компетентності та розвивати літературні смаки. Це зокрема підтверджує й аналіз відповідей респондентів-дітей на запитання **«Яка сучасна книжка українського автора вам найбільше сподобалася?»**.

Всього було названо 634 назв книг 403 авторів. І хоч не всі респонденти дали повну відповідь на поставлене запитання (крім автора і назви книги вказати рік видання). Найбільшою популярністю серед дитячого читання користуються книжки таких українських авторів.

Дерманський С. «Чудове чудовисько» (17)
Павленко М. «Русалонька із 7-В» (16)
Гридін С. «Дорослі зненацька» (15)
Нестайко В. «Тореадори з Васюківки» (15)
Кокотюха А. «Гімназист і Чорна Рука» (15)
Кокотюха А. «Таємниця козацького скарбу» (12)
Бачинський А. «140 децибелів тиші» (11)
Рутківський В. «Сторожова застава» (10)
Воронина Л. «Таємне Товариство Боягузів» (10)
Дерманський С. «Мері» (10)

Якщо ж брати книжки за авторами, то найбільше книг діти вказали авторів Кокотюхи Андрія (65) та Дерманського Сашка (65).

Подальший розподіл книжок за авторами виглядає так:

Рутківський Володимир (48)
Гридін Сергій (39)
Нестайко Всеволод (35)
Воронина Леся (29)
Мензатюк Зірка (28)
Лушевська Оксана (22)
Бачинський Андрій (21)
Павленко Марина (20)

Питання про **рік видання книжки українського автора**, яка найбільше сподобалася респондентам-дітям, викликало неоднозначні відповіді. Діти нерідко вказували роки перевидань їхніх улюблених книг, а насправді книжки видані дещо раніше. Але найбільш популярні серед дітей усе ж таки книги, які вперше видані з 2017 по 2019 роки, що свідчить про те, що **сучасна українська книга** відома і доступна сьогоднішньому читачеві. Загальні ж результати опитування говорять про зростаючу популярність української дитячої книги, хоч би якого року видання вона була.

2018 рік - 113 книг.

2017 рік – 90 книг.

2019 рік – 71 книга.

2016 рік – 56 книг.

2015 рік – 39 книг.

2005, 2008 рр. – по 16 книг.

2007 рік, 2018 рік (уперше видані в 2016 р.), а також 2019 (уперше видані в 2017 р.) – 14 книг.

2006 і 2010 рр. – 13 книг.

2012 і 2004 рр. – 11 книг.

2019 рік (уперше видані в 2006 р.), 2013, 2018 (вперше видані в 2006 р.) – 10 книг.

Як бачимо із діаграми № 9, дитячі бібліотеки все ж мають у фонді сучасні дитячі книжки, але найбільша проблема – їхня недостатня кількість (51%), також причина – відсутність потрібних дітям книг у бібліотеці (31%).

Діаграма № 9

Книжки, які діти хотіли б прочитати, але:

Про рівень читацької культури користувачів-дітей спеціалізованих бібліотек для дітей свідчать і відповіді на запитання анкети щодо читання для власного задоволення книг, що відсутні у бібліотеці, але вже видані і є на ринку. Респондентами-дітьми було висловлено бажання прочитати нові книжки в загальній кількості 610 назв. Частіше всього діти називали твори:

Розподіл дитячих книг, які діти хотіли б прочитати:

- Винничук Юрій «Місце для Дракона» (12)
- Щерба Наталія «Часодії» (10)
- Мензатюк Зірка «Таємниця козацької шаблі» (10)
- Ролінг Дж. К. «Гаррі Поттер» (9)
- Бачинський А. «З Ейнштейном у рюкзаку» (8)
- Дерманський Сашко «Чудове чудовисько» (7)
- Книги про тварин (7)
- Бачинський Андрій «140 децибелів тиші» (7)
- Вдовиченко Галина «36 і 6 котів» (6)
- Павленко Марина «Русалонька із 7-В» (6)
- Чемерис Валентин «Вітька + Галя» (6)
- Луцевська Оксана «Скелет без шафи» (6)
- Кокотюха Андрій «Таємниця козацького скарбу» (6)
- Щерба Наталія «Лунастри» (6)
- Кокотюха Андрій «Таємниця зміїної голови» (6)
- Кокотюха Андрій «Гімназист і вогняний змій» (6)

Як уже згадувалося вище, безпосередніми учасниками дослідження були бібліотекарі-експерти – фахівці своєї справи, основна місія яких – популяризація книги серед дітей. Для здійснення аналізу спроможності книжкового ресурсу спеціалізованих бібліотек для дітей було поставлено запитання **«Чи достатньо нових українських дитячих книжок у вашій бібліотеці?»**. На думку фахівців, інформаційні ресурси їхніх бібліотек далекі від ідеалу, адже, 76% респондентів дали негативну відповідь «ні» (див. діаграму № 10).

Діаграма № 10

Головним вектором діяльності держави з розвитку читання в країні є забезпечення рівного доступу до книжок та інформації для всіх мешканців України. З метою поповнення фондів бібліотек проведено закупівлю книжок у рамках реалізації державної програми. Так, згідно наказу Міністерства культури України № 797 від 10.09.2018 року «Про затвердження порядку відбору книжкової продукції, що пропонується до закупівлі для поповнення бібліотечних фондів» бібліотеки у 2019 році отримали 669 609 книжкових примірників 551 назв книжок.

А вже у 2020 році бібліотеки отримали 827 назви книжкових видань загальним тиражем понад 380 тисяч примірників книжок на суму понад 47 млн грн. У той же час їх змогли отримати тільки 600 публічних бібліотек з яких лише 170 бібліотек для дітей. Отже, щоб юний читач міг читати сучасну українську книгу, потрібно її мати у бібліотеці. Сьогодні всі закликають до читання, читання якісного (в країні навіть презентовано Стратегію розвитку читання на 2021–2025 роки «Читання як життєва стратегія»).

Нові надходження до бібліотек досить строкаті. За даними дослідження до дитячих бібліотек у 2019-2020 роках надійшло від 10 до 3000 нових примірників книг. Бібліотекарі-респонденти вказали, що обласні бібліотеки для дітей у середньому за рік отримали від 700 до 3000 примірників нових книжок. У районних бібліотеках для дітей цей показник коливається від 200 до 1000 прим.; міські бібліотеки для дітей мають від 90 до 800 прим. нових надходжень; селищні дитячі бібліотеки отримують – від 80 до 400 прим., а в сільські бібліотеки для дітей надходить від 10 до 100 прим. новинок.

«Яка сучасна дитяча книжка українського письменника найбільш популярна у читанні дітей?» — назвали 628 назв книг 295 авторів. За їхніми спостереженнями, у читанні дітей нині лідирують твори:

- Нестайко Всеволод «Дивовижні пригоди в лісовій школі» (26)
- Дерманський Сашко «Чудове чудовисько» (23)
- Щерба Наталії «Часодії» (14)
- Вдовиченко Галина «36 і 6 котів» (13)
- Воронина Леся «Суперагент 000» (7)
- Кокотюха Андрій «Гімназист і Чорна Рука» (6)
- Кокотюха Андрій «Гімназист і Вогняний Змій» (5)
- Кокотюха Андрій «Таємниця козацького скарбу» (5)
- Гридін Сергій «Не такий» (4)
- Лушевська Оксана «Задзеркалля» (4)

Значний вплив на промоцію читання дітей саме української книжки є її визнання на міжнародному рівні. Міжнародна рада з дитячої та юнацької книги

(ІВВУ) виступає на захисті дитячої книги на міжнародній арені. Одним із напрямів діяльності якої є формування Почесного списку ІВВУ на основі дворічного дослідження світової дитячої літератури і презентує роботу незалежних дитячих письменників, ілюстраторів та перекладачів. Тож, перед бібліотекарями-експертами було поставлене завдання визначати книжки: сучасну дитячу книжку українського автора, українського художника-ілюстратора, українського перекладача зарубіжних дитячих книжок на українську мову, які варті номінації на внесення до Почесного списку ІВВУ Національною секцією ІВВУ.

Тож, включення до Почесного списку ІВВУ дитячих книжок сучасних українських авторів було запропоновано 157 назв 295 авторів.

Більшість респондентів запропонувала цикл книжок **Наталії Щерби «Часодії»** (14), які видані з 2011 по 2014 роки (в 2014-2015 рр. в українському перекладі Видавничим домом «Школа»), а також:

«**Чудове чудовисько» Сашка Дерманського** (14), видана видавництвом «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», яка станом на 2019 рік видана 15 разів, а вперше — 2006 року.

Рутківський Володимир «Джури козака Швайки» (12), вперше видана 2007 року видавництвом «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА».

Кокотюха Андрій «Тасмниця козацького скарбу» (10), вперше видана 2014 року видавництвом «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА».

Та цикл **Марини Павленко «Русалонька із 7-В»** (9), перший твір якого «Русалонька із 7-В, або Прокляття роду Кулаківських», виданий 2006 року, останній 5-й «Русалонька із 7-В плюс дуже морська історія» 2013 року, видавництвом «Теза».

Якщо ж звернутися до загальної кількості разів, за які експерти-бібліотекарі рекомендували авторів, то можна сказати, що найбільше книг називали Дерманського Сашка (36), 26 разів бібліотекарі вказали Рутківського Володимира, та 23 рази – книги Кокотюхи Андрія.

Українські художники-ілюстратори, які, на думку бібліотекарів-експертів, достойні Почесного списку ІВВУ (ТОП-3):

ХАРЧЕНКО Валерій (34) ілюстрував книги, які вказали бібліотекарі:

Нестайка Всеволода «Дивовижні пригоди в лісовій школі» (Видавничий дім «Школа», 2017);

Чеповецького Юхима «Пригоди Шахового солдата Пешкіна» (Видавничий дім «Школа», 2012), «Веселі пригоди Кицика і Мицика» (Видавничий дім «Школа», 2012); «Неймовірні пригоди М'якуша, Нетака та Непосидька» (Видавничий дім «Школа», 2017); «Неймовірні пригоди М'якуша, Нетака та Непосидька» (Видавничий дім «Школа», 2017);

Вдовиченко Галини «Мишкові миші» (Видавництво «Старого Лева», 2016);
Рауд Ено «Пригоди Муфтика, Півчеревичка та Мохобородька» (Видавничий дім «Школа», 2017).

Нортон Мері «Роздобудьки» (Видавничий дім «Школа» 2012);

ЄРКО Владислав (22) ілюстрував книги:

Ганса Крістіана Андерсена «Снігова королева» («А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», 2008);

Казки Туманного Альбіону («А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», 2003);

Антуана де Сент-Екзюпері «Маленький принц» («А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», 2014);

«100 казок» («А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», 2012);

Ролінг Дж. К. «Гаррі Поттер» («А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», 2007).

ЛАВРО Кость (21) ілюстрував книги:

Лавра Костя «Кость Лавро» («А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», 2019);

Гоголя Миколи «Ніч перед Різдвом» («А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», 2006);

Шкляра Василя «Песик Гав, соловейко, джміль і два жолуді» (Апріорі, 2019); «Василькова таємниця» («Література та мистецтво», 2018); «Помста Баби Яги» («Апріорі», 2017);

Винничука Юрія «Цукровий півник» («А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», 2018);

«Історія одного поросятка» («Фоліо», 2015);

Малковича Івана «Різдвяна рукавичка» («А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», 2018);

Малковича Івана «Абетка» («А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», 2018);

Франка Івана «Фарбований лис» («Знання», 2019).

Сучасна зарубіжна література для дітей також доступна і нашому читачеві завдяки українським перекладачам.

Трійка **перекладачів зарубіжних дитячих книжок** українською мовою, яких би рекомендували до Почесного списку ІВВУ респонденти-експерти:

МОРОЗОВ Віктор (50), згаданий 50 разів, перекладав твори:

Дала Роальда «Чарлі і шоколадна фабрика», («А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», 2015),

«Чарлі і великий скляний ліфт» («А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», 2019); «Відьми» («А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», 2019); «Чарлі і великий скляний ліфт» («А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», 2019); «ВДВ (Великий Дружній Велетень)», («А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», 2018); «Матильда» («А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», 2015);

Ролінг, Дж. К. «Гаррі Поттер» («А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», 2018);

Стронга Джеремі «Кумедна коронація» (Видавництво «Старого Лева», 2017); «Пригоди ракети на чотирьох лапах» (Видавництво «Старого Лева», 2016);

Вайброу Іана «Школа привидознавства Малого Вовчика» (Видавництво «Старого Лева», 2017).

АНТОНЯК Божен (23), переклади таких письменників:

Ягелло Йоанни «Кава з кардамоном» («Урбіно», 2017); «Тирамісу з полуницями» («Урбіно», 2017); «Як дві каплі води» («Урбіно», 2020);

Пекарської Малгожати-Кароліни «Клас пані Чайки» (Видавничий дім «Школа» 2014);

Касьянович Дороти «Привіт, вовки!» («Урбіно», 2018);

Космовської Барбари «Позолочена рибка» («Урбіно», 2017); «Буба» («Урбіно», 2012);

Ририх Катерини «Лопушане поле» («Урбіно», 2019);

Щигельського Марціна «Театр невидимих дітей» («Урбіно», 2018);

Малгожати Гутовської-Адамчик «Дівчата з 13-ї вулиці» («Урбіно», 2015);

Мілошевського Зигмунта «Зміїні гори» (Видавництво «Старого Лева», 2010);

Касдепке Гжегожа «Касперіада. Незвичайні пригоди звичайної родини» (Видавничий дім «Школа», 2016)

ІВАНИЧУК Наталія (22) переклала твори:

Грьонтведт Ніни Елізабет «Привіт, це я!» (Видавництво «Старого Лева», 2017); «Абсолютно нецілована» (Видавництво «Старого Лева», 2016), «Суперліто» (2018); «Нарру End попри все» («А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», 2018);

Шефера Бодо «Кіра і таємниця бублика» (Видавництво «Старого Лева», 2014);

Сульберга Аудгільда А. «Хто проти суперкрутих» (Видавництво «Старого Лева», 2016), «Таємниця суперкрутих» (Видавництво «Старого Лева», 2018);

Гагерупа Клауса «Дівчинка, яка рятувала книжечки» (Видавництво «Старого Лева», 2019);

Янсон Туве «Країна Мумі-тролів» (Видавництво «Старого Лева», 2004);

Скреттінга Гюдруна «Антон Великий» (Видавництво «Старого Лева», 2019);

Люнде Маї «Снігова сестричка» (Видавництво «Старого Лева», 2019).

Отже, проведене соціологічне дослідження «Сучасна книга в читанні дітей» підтвердило висновки попередніх моніторингів «Книга року», що з появою на книжковому ринку та у бібліотеках новинок українських книжок, виданих вітчизняними видавництвами, значно розширився репертуар дитячого читання. Українська книга стає для читачів цікавою не просто як новинка, а як український видавничий продукт: авторів, перекладачів, художників-ілюстраторів, видавців. Літературна читацька компетентність дітей зростає. Все частіше вони йдуть до бібліотеки за книгою конкретного автора або ж книжковою

новинкою, виданою певним видавництвом, якому вони довіряють. Читацькі інтереси дітей не є постійними, вони лише формуються, тому фахівцям-бібліотекарям потрібно їх періодично вивчати та сприяти розвитку читацької компетентності своїх користувачів.

Залишається проблемою стан поповнення бібліотечних фондів сучасною дитячою літературою. Надходження нової літератури для дітей до фондів дитячих бібліотек досить скромні й помітного прогресу до збільшення не спостерігається. Цьому не сприяють не тільки фінансові можливості бібліотек для дітей, а й видання друкованих видань у країні. За даними Книжкової палати України ім. Івана Федорова у 2020 році видання найменувань книг і брошур скоротилося на 21% у порівнянні з 2019 роком.

Дослідженням було проаналізовано рівень усвідомленості бібліотекарями важливості популяризації української дитячої книги на міжнародному рівні. Адже, популяризуючи українських авторів, ілюстраторів та їхні твори за межами України, ми тим самим піднімаємо престиж української книги серед користувачів своїх бібліотек. Аналіз відповідей респондентів-експертів на низку запитань щодо формування Почесного списку ІВВУ Національною секцією ІВВУ показав, що не всі фахівці ознайомлені з умовами його формування та діяльністю Національної секції ІВВУ.

Отже, проведення кожні два роки регулярних «зрізів» стану читацької компетентності користувачів-дітей та читання ними нових книжок дозволить вивчити їхнє індивідуальне зростання як читачів та зробити оцінку якості обслуговування користувачів у бібліотеці.

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА КНИЖКА В ЧИТАННІ ДІТЕЙ
Результати Всеукраїнського соціологічного дослідження
Соціологічний бюлетень. Випуск 38

Відповідальна за випуск А. І. Гордієнко.
Укладач О.О. Обіжисвіт.
Науковий редактор Л.П. Полікарпова.
Літературний редактор В.В. Зеленська.
Комп'ютерна верстка Н.В. Ярчак.
Підписано до друку 01.07.2021 р.
Зам. № 17. Наклад 25 прим.

Видавець та виготовлювач
НБУ для дітей
вул. Я. Корчака, 60, м. Київ, 03190
Тел/факс. 400-65-87, тел. 400-05-01, 400-70-91
<http://www.chl.kiev.ua>
mail: library@chl.kiev.ua